

FEMINISTISK SOMMAR

FEMINISTISK VÅR

KOLUMNER

MIN FEMINISM

JUHA-HEIKKI TIHINEN
PANDA ERIKSSON
SEPIDEH RAHAA
MATHIAS ROSENLUND
PEPPE ÖHMAN
MARGERITA ZILLIACUS
SANNA TAHVANAINEN
RITA PAQVALÉN
ANTTI NYLÉN
HARRI KALHA
FREDRIKA ÅKERÖ
JUSSI KOITELA
ANONYM
LENA SÉRAPHIN

Lena Séraphin

Birgitta Ara

J.A. Juvani

Cris of Enehielm

Reija Meriläinen

Feministisk sommar/Feministisk vår

Stiftelsen Pro Artibus' sommar 2017 var feministisk. *Feministisk sommar* omfattade en grupputställning med konstnärerna Birgitta Ara, Cris af Enehielm, J.A. Juvani, Reija Meriläinen och Lena Séraphin, en kolumnserie, ett feministiskt café och en serie verkstäder på Ekenäs torg.

Denna digitala publikation är en sammanställning av de kolumner som under sommaren publicerades på vår hemsida. Texterna är illustrerade med verk ur utställningen. Med denna utgivning firar vi *Feministisk vår* i Lovisa, där utställningen visas i februari–april 2018.

Utställningens curator Juha-Heikki Tihinen vill med utställningen visa på den grundläggande betydelse det feministiska tänkandet har för samtidskonsten. Utställningen är mångmedial och presenterar fem konstnärer ur olika generationer som alla inspirerats av feminismens intresse för undangömda maktstrukturer, och av kroppslighetens och identitetspolitikens betydelse inom konsten.

Med kolumnserien ville vi ytterligare utvidga synvinklarna på feminism. Vi bjöd in skribenter med olika bakgrund att skriva under rubriken "Min feminism". Rubriceringen antyder att feminismen har en personlig utgångspunkt. Flera av skribenterna utgår ifrån egna erfarenheter medan andra fokuserar på normer, strukturer och maktordning.

I sin text funderar Margerita Zilliacus över vad hon som aktiv 1970-talsfeminist hade ansett om utställningens visuella profil med rosa affischer och banderoller runt stan. Hon konstaterar att känslorna nog varit motstridiga. Bakgrunden till den rosa färgen som även går igen i denna publikation är helt enkelt att kommunicera genom den färg som väcker uppmärksamhet och känslor mer än någon annan färg och att samtidigt höja den rosa färgen som traditionellt är kodad som kvinnlig och mindre värd. Greppet är vanligt också inom feministisk politik.

Fastän tidsdistansen mellan *Feministisk sommar* och *Feministisk vår* inte är så lång, kom hösten 2017 att bli relevant i den feministiska historieskrivningen. Med kampanjerna #metoo och #dammenbrister diskuterades sexuella trakasserier och diskriminering av kvinnor brett och uppriktigt både på en global och lokal nivå. Effekten var massiv och skapade en tilltro till att det är möjligt att få saker i gungning, förändring till stånd.

I samlingen kolumner finns en text skriven av en högstadieelev. Att skribenten i fråga valt att vara anonym visar dock att ämnet fortfarande är mycket känsligt. Hen konstaterar: "Därför måste vi som lever här och nu, bygga upp ett samhälle där alla är accepterade för vem de är. Det är vi som måste göra något åt all diskriminering och alla trakasserier som förekommer idag. Vi ska förändra världen och göra den till en trygg och jämlik plats, men för att kunna göra det måste alla vara feminister."

Vi kan bara hoppas och tro att framtiden är ljus och feministisk.

Sabina Westerholm
vd, Stiftelsen Pro Artibus

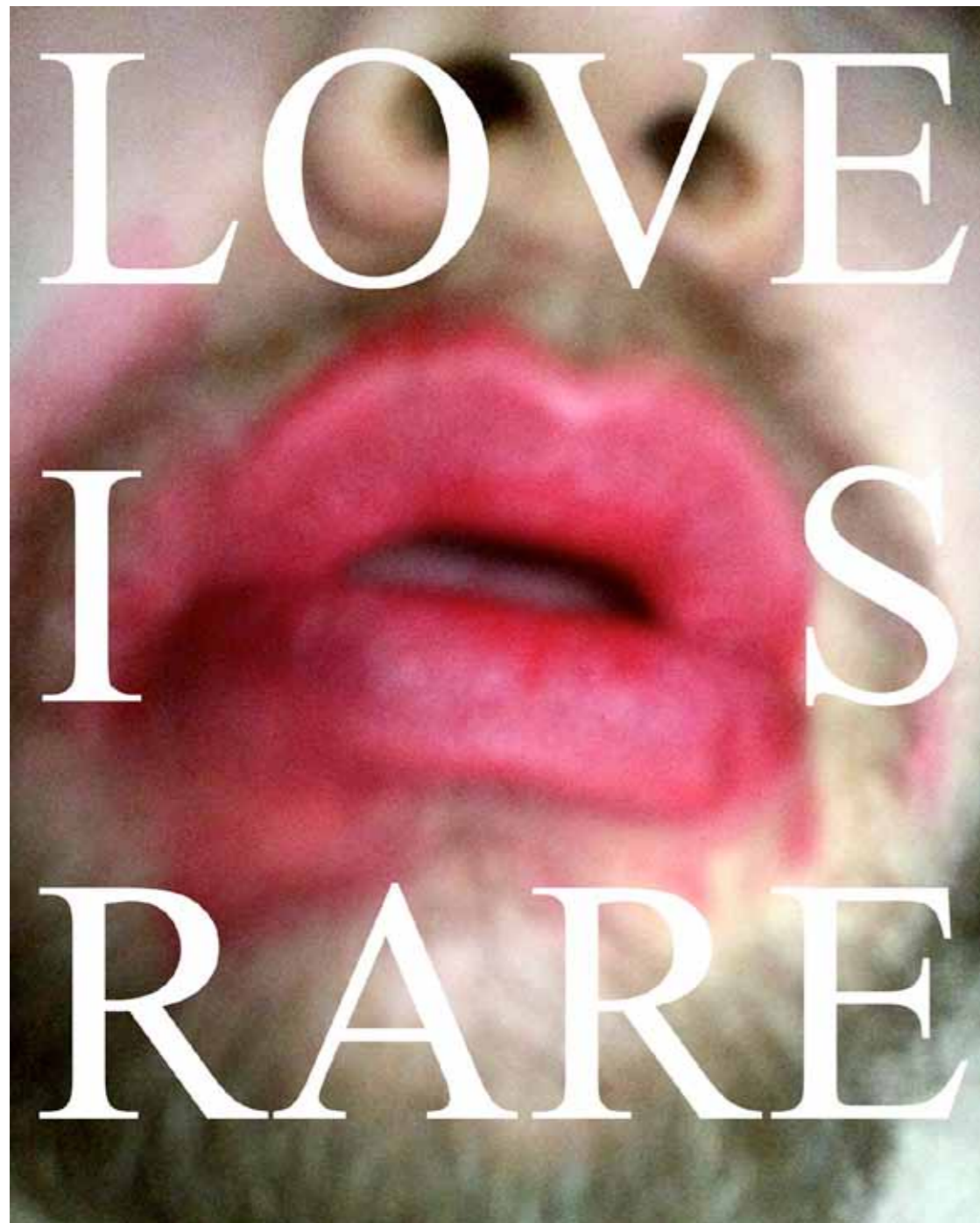
© Skribenterna, konstnärerna, fotograferna och Stiftelsen Pro Artibus

Redaktörer: Elvira Eilittä, Sabina Westerholm

Översättningar: Magnus Strandberg, Tomi Snellman

Layout: Erica Wulff

Stiftelsen Pro Artibus, 2018

J.A. Juvani från "The Lovers – Essays", fotografi, 2017

Juha-Heikki Tihinen: Om feminismens outhärlighet

Jag är feminist. För mig är feminism kritiskt tänkande och avslöjandet av maktstrukturer. Feminismen är politisk och avslöjar sambanden mellan det privata och offentliga. Feminismerna (som vi kanske borde tala om i plural eftersom de är många), står för en politik som får sitt utlopp i det personliga.

Feminismen är en av samtidskonstens ständiga följeslagare. Att det personliga är politiskt, kroppslighet betydelsefull och att det finns en möjlighet att göra saker annorlunda, är tankar vi känner igen från feminismen. Samtidigt är de välanvända arbetssätt inom konsten. Samtidskonsten kommenterar, men kan också ifrågasätta rådande värderingar. Dessutom är konstverket ett utmärkt medel för att hantera olika verkligheter och visa upp identiteternas mångfald.

För mig är feminism drömmen om en värld, där kutymen och de förhärskande värderingarna är jämlikhet, mångfald och rättvisa. Tyvärr är det inte lätt att skapa en sådan värld. Jag är inte säker på den här drömmen kan förverkligas, men den är trots allt en dröm som är outhärlig och dyrbar. Om vi inte vill tro på att förändring är möjlig, förlorar vi både den här och alla kommande dagar.

Det som lockar mig hos feminismerna är att de handlar om frigörelse och möjligheten att genomskåda stereotypier. När det gäller vår egen nationella historia, så finns det skäl att minnas både det ena och det andra. Ända till år 1901 var kvinnor till exempel tvungna att ansöka om dispens från "det hinder som deras kön orsakade", om de ville studera vid Helsingfors universitet. Och det var först efter år 1926 som kvinnor kunde få statliga tjänster, som kvinnligt kön inte längre ansågs vara ett hinder. Ändå hade det samhälle som utövade sådana begränsningar gett kvinnor rösträtt redan år 1906.

Utgående från den här informationen ser det faktiskt ut som om det idag, på vissa områden skulle råda en historisk jämställdhet i det finländska samhället. Vi måste ändå minnas de inkomstskillnader som fortfarande finns, att de stora partiernas ordförande alla är vita män i medelåldern och att maskulin dominans i största allmänhet råder på maktens höjder. I vårt land tvångsteriliseras transpersoner automatiskt i samband med könskorrigering. För dem är fördomar och rentav diskriminering fortfarande vardagsmat. Det är lätt att hitta fler exempel. Det finns med andra ord fortfarande en efterfrågan på den feministiska tanken om jämställdhet och jämlikhet mellan olika identiteter. Det här är i synnerhet sant då rasism och hat som är riktat mot olika minoriteter tar allt för mycket plats i samhället. Tanken om det mångvärdiga och mångkulturella samhällets betydelsefullhet ligger till grund för utställningen Feministisk sommar.

Feministisk sommar är en utställning som tar upp feminismen och dess arv i bildkonsten. Utställningens fem konstnärer är Birgitta Ara, Cris af Enehielm, J.A. Juvani, Reija Meriläinen och Lena Séraphin. Konstnärerna representerar olika generationer och sätt att arbeta. Utställningens grundidé är feminismens mångfald. En annan viktig tanke, en av feminismens upptäckter som till och med är grundläggande inom konsten, är identiteternas betydelse som motiv och material för konsten. Feministisk sommar vill också lyfta fram den betydelse feminismen och andra tankesätt som hanterar maktstrukturer på ett kritiskt sätt har i vårt samhälle. Samtidigt berättar utställningen om identiteternas mångfald, och visar hur mycket mer komplexa och osammanhängande de är än vi i allmänhet tror. Det vill säga att många av oss är samlingar av olika och till och med motstridiga egenskaper. Vi är inte enhetliga. De här olikheterna sätter vi guldkant på med Feministisk sommar. Den feministiska konstens tradition har ofta handlat om att skapa en ny och alternativ estetik. Det här är ett sätt att utmana den gamla ordningen och lyfta fram teman och upplevelser som åsidosatts. Jag anser att samtidskonsten har samma egenskaper. När konsten talar om samtiden, ger den sig ofta in i en diskussion med sin egen tradition. Samtidskonsten kan utmana traditionen, men också förkasta den. Feministisk sommar slår således ett slag för det kritiska tänkandets nödvändighet, och visar hur konsten kan hjälpa oss att se bortom konventionella tankegångar.

Panda Eriksson: Min feminism är inte perfekt

“Min feminism är intersektionell” är det första jag säger då någon frågar hur jag definierar ordet. Det *Nationella sekretariatet för genusforskning* kallar det för *normsamverkan*. Det finns många aspekter som samverkar då det kommer till hurdan position vi har i samhället. Vi fyller en norm väl, men blir kanske utanför en annan. Könsanalys är ingenting utan att vi funderar på exempelvis hudfärg, sexuell läggning, könsuttryck, funktionalitet och klass.

Min feminism funderar: Vad kan jag säga om makt som en vit, relativt medelklass högt utbildad icke-binär finländare med kroniska sjukdomar? Den utgår från att kön inte går att separera från andra kategorier. Det är otroligt svårt på en praktisk nivå. Jag inser vilka privilegier jag har när jag skriver kolumner på en MacBook på kaféer där jag dricker sojalatte med veganvänlig vitchokladsirap. När ingen polis någonsin skulle komma sig för att stanna mig och fråga mig på ID-papper på grund av min hudfärg. När jag inser först som 20-åring att hudfärgade plåster är hudfärgade endast för vita. Jag undrar ibland om andra inser vilka privilegier de har som kan gå på vilken offentlig toalett som helst utan att fundera hur de ser ut den dagen. Har jag rakat mig? Har jag sminkat mig? Vågar jag gå? Jag är smärtfyllt medveten om dem då det värker i mina leder och jag har så ont att jag vill stanna under täcket för alltid, trots att telefonen plingar konstant – *kom igen, kom med ut!*

Min feminism har naturligtvis också grunder i finsk feminism, där vi ofta utgått från vår idol, Minna Canth, som skrev om kvinnlig fattigdom, utbildning och sexualitet i 1800-talets samhälle. Vi pratar också gärna om suffragetter när vi pratar om feministisk historia – i Finland är vi stolta över att vi gav våra kvinnor rösträtt och rätt att ställa upp i allmänna val “redan” år 1906. Feminismen flyttade snabbt in i akademien, vilket speglar det finska folkets förtjusning för bildning. Den lever även utanför högskolans väggar, på gatan, på väggar, på herrtoaletten på en bar i Helsingfors där någon tuschat texten *en transman kissade här och världen gick inte under* på insidan av båsets dörr.

Min feminism utgår från att mer eller mindre ärade herr statsminister har fel då vi under den gångna regeringsperioden hört Sipiläs regeringsprogram säga att *Finland [redan] är ett jämlikt samhälle*. Finland är inte ett jämlikt samhälle. Världen är inte en jämlik värld. Statistikcentralen berättar att i Finland år 2017 är kvinnans euro fortfarande ca. 82 cent. Jag går på möten med de ideella föreningar jag jobbar med och hör berättelser om människor som väntat på sjukpengar eller socialbidrag flera månader och tagit ut snabblånen för att klara hyran, människor som inte fått den sjukvård de behöver på grund av att det inte finns resurser, *ta en Burana och kom tillbaka om det inte hjälper*. Jag minns känslan när vi delade ut hygienprodukter och människor – *människor som inte är samma färg som jag* – slet i mina händer på en flyktinganläggning nära Tammerfors på samma gång som de reciterade *please, shampoo, please*. Har någon i regeringen någonsin varit i en situation där de bönat och bett för att få tillgång till hygienprodukter? Kanske därpå fått mens och inte haft tillgång till mensskydd? Är dessa inte i högsta grad feministiska frågor i dagens Finland?

Min feminism innebär att jag gång på gång förklarar att *feminism* som ord bär en gigantisk historisk tyngd som vi respekterar genom att inte till exempel kalla F! för “Jämlikhetspartiet” istället. Att det heter och måste heta feminism eftersom det är det kvinnliga som straffas även hos andra än kvinnor – att patriarkatet är den rådande struktur som formar vårt samhälle och våra tankar till att ta för givet att saker är på ett visst sätt för män och ett visst sätt för kvinnor och att det inte finns andra kön än dessa. Att “pojkflicka” är en positiv term för en bussig, aktiv tjej, medan det inte ens finns något sånt som “flickpojke”. Att då en hör pojkar försöka förolämpa varann på högstadiegården hör en ord som *bög, homo, neiti* – ord som inte i min värld betyder något negativt men som jag förstår som en hänvisning till hur oönskvärt det är att vara feminin. Hur kunde vi kalla det något annat än feminism då det är det traditionellt feminint kodade som våldsamt utrotas ur pojkar som barn? *Gråt inte, det är bara flickor som gråter. Pojkar ei tanssi.*

Min feminism utgår från att den är ofullständig och har brister, men att den gör så gott den kan för att det är den rätta saken att göra. Kanske kommer dagen då den är onödig, då den finner sig i ett jämlikhetsparti där alla går dialoger med varann, muslimkvinnor får ha sin hijab i fred och alla får rättvis lön och så mycket stöd de behöver för att hållas med i samhället, *men det är inte idag*. Idag kämpar vi vidare.

Cris af Enehielm, *De vilda*, olja och akryl på duk, 2000-2017

Reija Meriläinen, *Mimi Lost Mind* (stillbild), video, 2014

Sepideh Rahaa: Min feminism: i förändring, mellan då och nu

Jag kan inte veta vem jag är, om du inte går med på att jag finns.

-Imamu Amiri Baraka

Genom hela livet, från födsel till död, befinner vi oss i ständig förändring. För mig är feminismen ett mäktigt redskap, en kraft som kan förändra och forma den personliga identiteten. Det är var och ens sak att utmana sig själv på den sociopolitiska arenan. Medveten om hur personliga upplevelser format mig, vill jag uppmana alla att anstränga sig för att få ett slut på vissa tendenser och istället styra sina liv i en riktning där mötet mellan kropp och värld formar personerna vi är och ständigt blir. Vi lär oss av de svårigheter vi möter. Vi blir medvetna om maktstrukturer och kan eftersträva jämlikhet för alla människor, inte bara för några få. Vi lär oss kämpa vidare i våra politiska kroppar, att inte anpassa oss till situationen. Istället lever vi ut vår egen sanning om den situation vi befinner oss i, för att förändra situationen. Med hjälp av vår närvaro lyckas vi krossa den hegemoni som manifesterar sig på olika sätt i vårt vardagliga liv.

Jag tänker på de stunder då det finns ett behov av förändring, då vi måste bli starkare för att stå emot påtryckningar. Dessa är ögonblicken då vi får en chans att resa oss och uttala allt det som varit osagt, då vi samlar alla våra krafter och banar väg för en ljusare framtid. Att vara feminist innebär för mig att hitta nya metoder att använda i livet och i samtidskonsten, och att bygga broar mellan individuella och sociala föreställningar. Det här gör jag genom att använda socialt material och rikta mina skapelser till allmänheten. Att generera kunskap och skapa en dialog är nödvändigt i vår tid. Som feminist har jag styrkan att rubba de rådande diskursernas hegemoni. Diskurser som hanterar rasifierade kvinnors kön, identitet och kultur får ge vika då jag skapar nya experimentella utrymmen, där konsten har en kathartisk funktion. Samtidskonsten möjliggör alternativa förhållanden mellan individ och samhälle. En del upplevelser och realiteter kan förvandlas till dialog med förändringens makt och betydelsernas föränderlighet.

Min feminism är en tro på aktivism och en vilja att vara delaktig i en social rörelse. För att låna Angela Davis ord: "att arbeta som aktivist är viktigt, för det ger dig en möjlighet att ge någonting tillbaka. Istället för att betrakta dig själv som en individ, som åstadkommit det ena eller det andra, kan du vara en del av en pågående historisk rörelse." Feminismen ger mig möjlighet att byta position och påverka den nationalism vi lever med idag. Samtidigt blir jag medveten om vilken betydelsefull roll nationalismen har i våra liv, att den ständigt hanterar utrymme som territorium och att den alltid har en inverkan på hur vi konstruerar våra identiteter. Feminismen har lärt mig hur viktigt det är att själv bestämma sin position i samhället. Donna Haraway kallar det här "ett åtagande beträffande rörlig belägenhet", att se "från de förtrycktas synvinkel för att kunna se tydligt" och att undersöka vems berättelse som berättas. Enligt Stuart Hall är "socialismens uppgift idag att möta människorna där de befinner sig, rörs, berörs, blir sårade och frustrerade". Ofta är det vi, i egenskap av rasifierade kvinnor som förväntas förkroppsliga ras. Det är vi som bär på bördan av att ständigt representera, som får ansvara för debatten om de frågor som hänger ihop med ras. Ändå vill jag ta det här tillfället i akt för att högt och ljudligt säga: det är var och ens ansvar att i varje samhälle kämpa mot rasismen och dess normalisering.

Jag är en iransk kvinna som bor i Finland. Jag använder mig av narrativ som är relaterade till mitt liv för att skapa en dynamisk relation mellan samtidskonst och stereotyp representation och identitet. Jag ställer frågor som: Vems röst blir hörd med hjälp av dessa stereotyper? Vad representerar konsten och hur skapar den en förbindelse mellan världen och oss? Mina frågor bygger på vissa av Stuart Halls tankar: identitet är en plats för kamp, kultur är någonting levande och dynamiskt – kulturen är inte någonting utomstående vi kan bo i, för kulturen är vår förändring. Identitet handlar om att använda resurser som historia, språk och kultur – för att bli till snarare än vara. Identitet handlar mer om sökandet efter vad vi möjligtvis kan bli, hur vi framställts tidigare och hur den historien påverkar hur vi framställer oss själva idag, än om vem vi är eller varifrån vi kommer. Identitet skapas således inuti representationerna, inte utanför dem. Feminismen ger mig, och många andra styrkan att leva ut våra sanningar, att leva i förändring samt att hantera svårigheten i att leva på utsidan av stereotypa uppfattningar och representationer. I västvärlden är jag exotisk och därigenom förtryckt, medan jag i mellanöstern begränsas så till den grad att jag blir förtryckt. Med hjälp av feminismen kan jag hantera en situation där jag väldigt sällan ges möjligheten att bryta ett repetitivt representerande av mig själv.

Mathias Rosenlund: Om varför jag vantrivs i manligheten

Det faktum att jag valt att skriva om manlighet betyder naturligtvis inte – men det litar jag på att målgruppen för den här texten inser – att jag anser att den kvinnlighet som flickor och kvinnor fostras i är problemfri, eller att jag skulle ge den diskussionen mindre betydelse än den om män.

Faktum är att det är hög tid för män, både mig själv och andra, att lära sig – och inte enbart bli kränkta av – att bli ifrågasatta, att bli omkörda, etc. Därför vill jag som man vara med om att ringa in och definiera det ansvar en man har då det gäller att förbättra manligheten så att den kan bidra till att alla har det bättre, inte bara andra män.

De här orsakerna, listade nedan, utgör enbart ett ytskrap på alla dem som har lett till att jag vantrivs i manligheten:

För att jag redan som barn och tonåring lärde mig hur avskyvärt det är att behöva inse vilket illamående och vilken ångest det finns i att se en man behandla en kvinna nedlåtande och förtryckande.

För att meritsamhället skapar män som inte får insikter i solidaritet på grund av att den manlighet som hålls upp som idealet är så oerhört individualistisk.

För att jag växte upp i en familj där mina två bröder och jag aldrig lärde oss att samtala, att jag först som vuxen och pappa såg ord som en väg att lösa konflikter.

För att jag vet hur det är att som man få höra så mycket skit för en så liten sak som att man går på stan iklädd en kjol.

För att samhället så länge har fostrat män som aldrig har lärt sig att bli ifrågasatta.

För att barn även behöver vuxna män omkring sig som kan gråta och krama och trösta och visa att det inte finns något hotfullt i fysisk beröring utan att det är värdefullt och mänskligt.

För att min son ska behöva se och höra att en del av hans vänner är homofoba, för att han över huvudtaget utsätts för insikter om att det finns människor som hatar andra människor enbart för att de är annorlunda t.ex. till sin sexuella läggning.

För att min dotter i så tidig ålder råkar ut för att pojkar fostras till pojkar och att hon därmed inte blir given samma utrymme och plats.

För att gränserna mellan det manliga och det kvinnliga är så skarpa och att det mer sällan är kvinnor som är med om att upprätthålla dessa gränser.

För att det över huvudtaget finns en sådan fras som be a man.

För att det är så svårt för mig att gråta inför andra, inte för att jag anser att det finns någon skam i det, utan för att jag internaliserat den manlighet som projiceras i tv, på film, i media, bland kompisgäng.

För att internaliseringsprocessen är så svår att medvetandegöra sig om, för att inte tala om att upphäva den.

För att jag är den man jag är i dag inte tack vare att jag har haft goda förebilder, utan i stället i ensamhet har fått klura ut hur jag ska lyckas leva som man utan att föra vidare skadliga mönster från min barndomsfamilj.

För att jag vet att många män lever i samma ensamhet; att många vill vara mer rättvisa, solidariska och jämlika än sina fäder och att de saknar dialog och samtal om hur manligheten kan göras bättre.

För att jag inte kan komma ihåg en enda gång då en kvinna skulle ha utsatt mig för fatshaming, men nog flera gånger då män gjort det.

För att jag varit obekvämt i min sexualitet under största delen av mitt vuxenliv, för att orsakerna till det är att jag inte har haft någon vokabulär för en sådan diskussion.

För att jag vuxit upp i ett samhälle där den förkrossande majoriteten av det som män säger om sex och sexualitet består av skryt och nedlåtande kommentarer om kvinnor och homosexuella.

För att jag så många gånger har sett kvinnor som går på stan på kvällar och nätter bli rädda för mig och skynda på sina steg eller vika in på en annan väg.

För att jag avskyr att de ska behöva leva med den här orättvisa men förståeliga rädslan.

För att män som slår lärt sig att det är så man gör.

J.A. Juvani, Porn calendar for the year 2018 (demo), 12 st fotografier, 2017

Reija Meriläinen, *Fight or Flight*, svärd, ballistisk gel, 2015

Peppe Öhman: Den trendiga feminismen

Våren 2017 kommer en kandidat från Feministiska partiet för första gången in i kommunalfullmäktige i Helsingfors. Samma vår får alla niondeklassister i Finland Chimamanda Ngozi Adichies bok "Vi borde alla vara feminister" och det är bara högerpopulister och folk som inte riktigt följer med samtiden som använder begreppet feminism som ett glåpord. Feminismen har äntligen blivit trendig. Det är fint att vara jämställd!

Det här är såklart goda nyheter, men det har också lett till att när jag skriver om feminism och föräldraledighet finns det alltid folk som hör av sig och förklarar att de idkar feminism på sitt sätt. Att de kanske inte lever jämställt på ett traditionellt vis, men att de känner att de är jämställda. Att de kanske inte delar lika, men att det är deras val och frihet att leva som de vill. Det stämmer i och för sig att alla ska få leva som de vill, men det betyder inte att man kan definiera jämställdhet enligt magkänsla.

Den trendiga feminismen har gjort att vissa gör först och efteråt förklarar varför deras handlingar är feministiska. Men det är inte en feministisk handling att posera sexigt framför kameran och säga man tagit kontrollen över sin egen kropp och är ett subjekt istället för ett objekt. Att posera sexigt för inte de feministiska kampen vidare, den bekräftar bara normen att kvinnor ska vara snygga och åtråvärda. Att vara kvinna och syssla med ett specifikt fritidsintresse är inte heller per automatik feminism. Ta som exempel kvinnor som håller på med en sticklingar, broderi eller hudvård och kallar det för modern feminism med förklaringen att man tagit tillbaka intressen som haft lägre status just för att de är kvinnliga. Men att plantera växter, utföra handarbete eller ha en jättestor blogg där man tjänar pengar på att tala om hudvård är inte heller feminism. Det är antagligen trevligt, men det gör inte samhället mer jämställt.

Feminism är nämligen inte en hobby, åsikt eller en känsla, det är statistik och fakta. Att till exempel dela lika på föräldraledigheten är en feministisk handling. Men motsatsen, trots att det är ett "medvetet val", där mammor som stannar hemma och tar hand om barn och hushåll medan pappor jobbar höjer inte kvinnans euro, det gör inte heller fäder till likvärdiga föräldrar, får in fler kvinnliga representanter i beslutsfattande organ eller likställer kvinnors pensioner med mäns. Tvärtom befäster de bara patriarkala strukturer där kvinnans roll är hemma och mannens ute i samhället.

Feministiska handlingar är ofta obekväma. De är uppoffringar och att vara käringen mot strömmen. Det är att dela på föräldraledigheten trots att det kanske blir lite mindre klirr i kassan, att säga emot när chefen drar chauvinistiska skämt, att aktivt välja de underrepresenterade, att våga stå utanför normen och se sina egna privilegier.

Det sagt behöver inte varje handling en kvinna gör vara feministisk. Posera, sticka, dansa och plantera växter om det gör dig glad. Det är omöjligt att leva ett perfekt feministiskt liv i ett patriarkat. Lika lite som en rasifierad ska ta på sitt ansvar att krossa rasismen och sluta vara förtryckt kan en kvinna ensam förgöra patriarkatet. Därför finns ingen orsak att dubbelbestraffa sig själv och andra bara för att vi inte är perfekta feminister.

Det innebär såklart inte att vi inte ska ställa några feministiska krav på oss själva och omgivningen. Jämställdhet sker inte automatiskt av sig självt om vi bara har tålmod att vänta in den. Att kvinnor får rösta, män stanna hemma med sina barn, att våldtäkt inom äktenskapet klassas som just våldtäkt, att kvinnor har rätt att studera och så vidare beror på att det funnits människor som gjort sig obekväma, som sagt emot, kämpat och till slut tagit ett steg mot ett rättvisare samhälle. Tiden läker kanske alla sår, men den gör inte samhället automatiskt mer jämställt. Det är aktiva, obekväma handlingar som gör det.

Margerita Ziliacus: Min feminism

I sommar har jag fått uppleva att min lilla stad fyllts av ljusröda affischer med texten FEMINISTISK SOMMAR. Rätt otroligt för en gammal feminist som på 70-talet om natten klistrade upp feministiska antiporr-affischer i Helsingfors. Affischerna föreställde ett par stiliserade kvinnobröst och texten löd: Mina bröst? Dina bröst? NEJ kapitalets!

Vi klistrade i smyg, rädda för polisen, årets Pro Artibus affischer hänger vackert på tillåtna anslagstavlor. Vad hade jag tänkt om det här som aktiv feminist på 70-talet, frågar jag mig då jag stöter på de ljusröda? Eller vad hade jag tänkt på 50-talet då jag till min sexårsfödelsedag av min farfar fick ett par jeans, farkkur, med sprund? Presenten gjorde mig överlycklig, en bättre present kunde jag inte tänka mig, ett steg bort från det enligt mig flöjtigt feminina, vekliga, ljusröda. Sen dess är det få dagar jag inte gått i farkkur.

Birgitta Ara, *Accordo*, marmor, 1986

Samvaron med min tre år äldre bror präglade mig: cowboy lekar, idrottslekar, bilar, elektriska tåg...mina dockor satt oftast rätt orörda uppradade på en hylla i barnkammaren. Min bror och jag delade länge rum och våra kvällar när lampan släckts eller ljuset blåsts ut bestod av fantasilekar om framtiden: vi skulle bli framstående, berömda idrottsmän och båda två skulle vi gifta oss med vackra kvinnor som skulle ge oss fina barn! Jag hette Peter!

Om det nu var mina farkkur eller den täta samvaron med min stora bror som ledde mig till feminismen eller om det var en feministisk gen som gjorde att dockor och ljusröd tyll kändes obekväma, eller en tidig insikt att makten är manlig och att jag därför ville leka pojklekar och älskade mina jeans, ja det vet jag inte. Klart är att jag sedan barndomen varit missnöjd med den flick- och kvinnoroll samhället har erbjudit mig.

Jag började studera vid Helsingfors Universitet 1968 (första året kvinnor fick bära långbyxor på föreläsningar, tur för mig och mina farkkur, hur hade det gått annars?). 1968 var ett turbulent år vid universitetet och för mig och många andra ett politiskt uppvaknande.

År 1973 fick jag kontakt med andra unga kvinnor som precis som jag gick och bar på ett missnöje, inte bara socialt och politiskt utan också gällande mycket som skedde på det personliga planet. Kvinnor som var trötta på att, för att använda en sliten men reell kliché, koka kaffe, diska och vara sexualobjekt också i s.k. radikala sammanhang.

Tack vare utlandsresor, tack vare litteratur och personliga kontakter (feminismen hade då redan svept fram över både Danmark och Sverige) förstod vi så småningom att det personliga faktiskt är politiskt, att vårt personliga liv i högsta grad påverkades av politiken. När vi förstod det började vi undersöka detta att vara kvinna och grundade Finlands första feministiska kvinnogrupp: *Rödkäringarna*. Namnet tog gruppen i samband med sin utställning "Kvinnans nio liv" på den legendariska bokhandeln "Kirjavintti" 1975, internationella kvinnoåret.

Vi presenterade oss så här:

"Vi är fröknar och fruar, flickor och tjejer, kvinnfolk och fruntimmer, systrar och döttrar, jungfrur och mödrar gammalpigor och ungmör, tjänarinnor och älskarinnor, flammor och fågringar, brudar och pimur, sexbomber och manslukare, hustrur och horor, hyndor och skökor, luder och fnask, slampor och slinkor, sladdertaskor och pratvarnar, ragator och häxor. Vi är nio kvinnor. Vi är RÖDKÄRINGARNA "

Vi träffades ofta och mötena inleddes alltid med en "sen sist runda", det personliga var alltid med. Vi läste också mycket, diskuterade och planerade. Vi hade roligt, var kreativa och vilda och ifrågasatte det mesta. Vi skapade vår utställning, grundade en orkester, spelade teater, höll fester, läger, kurser, seminarier och gav ut tidningarna *Nu går vi – Nyt mentiin* och *Aikanainen – Kvinno tid*.

Feministgrupperna blev snabbt fler och fler, till en början främst i svenskfinland, vilket delvis berodde på våra kontakter till Sverige och delvis på att "taistoiterna" var så dominerande bland finskspråkiga potentiella feministerna.

Sen hände det typiska: jag blev gravid, fick först ett och sen ett annat barn, flyttade och blev så småningom ensamstående mamma.

Då tog tiden nästan slut och min tid som aktiv feminist med den. Men feminismen har jag nog burit med mig och den har på olika sätt påverkat mig i mitt handlande både privat och i olika yrkesroller.

Jaha och de ljusröda prydliga affischerna "Feministisk sommar", vad hade jag tyckt om dem på 70-talet? Kanske hade jag först jublat och hurrat: äntligen syns feminismen, äntligen accepteras den! Efter en stund hade jag nog rynkat pannan och frågat mig om feminismen nu blivit salongsfärdig, accepterad och därmed ofarlig. En ofarlig feminism, en modefeminism, glitterfeminism, det vi kallade för repressiv tolerans. En feminism som anpassat sig till dagens liberalism, populism och individualism. Den ständigt ifrågasättande "häxan" eller "kärningen" i mig undrar: jaha och hur gick det med lika löner, med underbetalda och ouppskattade kvinnliga låglönejobb, med pension för kvinnor som är hemma med barn, med kvinnan som ett sexualobjekt, med sexuellt våld, med kvinnans ständiga fjättring till skönhet. Häxan tänker på vår regering, de tre männens styre, vars reformer i hög grad går ut över lågavlönade kvinnor, kärningen påminner mig om alla sociala orättvisor och allt våld som drabbar kvinnor både här i Finland och inte minst globalt.

Det räcker inte med Prideparader eller könsneutrala toaletter eller ljusröda affischer, utan en genomgripande social förändring kan ingen riktig rättvisa mellan könen uppstå, den feministiska kampen är alltid samhällsomstörtande.

Så jag ger de ljusröda affischerna ett uppgivet leende när jag möter dem på gator och torg och tänker i bästa 70-tals anda att kampen fortsätter! (Allt detta sagt utan att på något sätt underskatta Pro Artibus konstutställning *Feministisk sommar* 2017)

Sanna Tahvanainen: Kungligheter, kläder & kosmetika

Min man pratar om fotboll och jag lyssnar med halva örat. Det låter ungefär så här: Manchester United, Manchester City, Tottenham Hotspur, Sheffield Wednesday, Bolton Wanderers och så plötsligt lyser rummet upp när han säger: Crystal Palace. Stopp, stanna, säger jag! Sa du Crystal Palace? Hur kommer det sig att ett fotbollslag har ett så poetiskt namn? Min man ler och säger att det får jag lov att ta reda på själv. Jag har vid det här laget vant mig vid att han serverar fakta färdigtuggade åt mig på silverfat.

Birgitta Ara, Acceuil, marmor, 1980

Jag tar reda på allt jag kan om Crystal Palace. Blir besatt, inte så mycket av fotbollsklubben med det fragila namnet, som av byggnaden av glas och stål. Man kan lugnt säga att via fotbollsklubben som håller till i södra London i Selhurst Park dimper jag ner rakt i världshistorien. Närmare sagt till våren 1851 då den första världsutställningen öppnar i ett gigantiskt drivhus i Hyde Park, London.

Och vad har allt detta med feminism att göra? Jo, när jag första gången på eget bevåg öppnar dörren till världshistorien möts jag av titlar, gränser och krig. Jag vill veta mera och framför allt: jag vill veta något helt annat. Jag vill veta något om människorna som besökte Kristallpalatset, vad de såg, vad de åt, hur det kändes att gå omkring i en byggnad av glas och stål, det sköraste och starkaste materialet i skön förening. Det är bara ett problem; det står ingenstans att läsa om allt detta. Tydligt kvalar inte mina intresseområden in under paraplyet Historia.

Men bollen är redan i rullning och går inte att stoppa. Från att passivt ha lyssnat på min mans utläggningar om engelsk fotboll, faller jag likt en Alice i Underlandet ner i ett kaninhål när jag hör orden Crystal Palace. Det blir början på en resa som förhoppningsvis slutar först när jag dör. För första gången drabbar en enskild händelse i världshistorien mig så starkt att jag känner mig inviterad och tvungen att ta reda på mera.

Jag åker till London med en rätt klar bild av hur Kristallpalatset såg ut, var det en gång stått och vad som fanns inuti det. Persiska mattor, teserviser från Kina, kuvertmaskiner... Jag har också fått veta att byggnaden efter världsutställningen plockades i bitar och transporterades söderut till det ställe som idag är Crystal Palaces hemmaplan. Där fylldes det av folkliga spektakel tills det brann ner.

Jag går omkring i London och söker fundamentrester i Hyde Park och föreställer mig hur Kristallpalatset speglar sig i Serpentindammen. Jag ser framför mig nyfikna barn som står utanför och trycker sina ansikten mot glasväggarna. Inuti finns hela världen samlad.

När jag promenerar vidare stöter jag på en enorm skulptur, snarast ett monument över prins Albert som figurerar i flera av mina källor. Han var nämligen den drivande kraften bakom världsutställningen. Där står han i parken mitt emot musikhuset som också bär hans namn, Royal Albert Hall. Hur kommer det sig att denna Albert hela tiden dyker upp? Var han inte bara en obetydlig fattig tysk prins? Och varför är skulpturen så monumental? Baldakin, massa guld och en piedestal som höjer honom till skyarna. Jag blir inte mindre konfunderad när jag traskar vidare mot Kensington Palace och stöter på Victoria som var gift med Albert. Där står hon, drottning Victoria av England, en av historiens mäktigaste kvinnor, oansenligt modellerad i marmor. Här finns varken guld, baldakin eller piedestal. Bara vardaglighet, gränsande till självutplåning. Och detta föreställer en av historiens viktigaste kvinnor!

Jag blir arg och irriterad och känner att det är dags att göra något åt saken. Victoria står fångad i marmor sedan gud vet hur länge, medan hennes stora kärlek står på paradplats. Endera var hon vansinnigt kär i honom eller ...

Så vad gör jag? Vad kan jag göra? Det författare gör. Jag börjar skriva. Mötet med världshistorien är så konfunderande att jag påbörjar en roman som blir första delen i en romanserie om kvinnor i historien. Jag får plötsligt bråttom när jag inser att jag under min livstid inte har möjlighet att rädda alla kvinnor från historieskrivningens kvävande korsett. Men om jag börjar bums har jag chans att rädda ens några.

Det tar mig tre år av efterforskningar och skrivande. Men det blir en roman. BÄR DEN SOM EN KRONA är en djupdykning in i 1800-talet och England. Jag går rakt in i Kensington Palace och spränger sönder ett par korsetter för att kunna skriva om kvinnan som gav den pryda tidseran, viktorianismen, dess namn. Under arbetet inser jag att också själva definitionen av den benämningen är fel. Om det var något Victoria under sin livstid stod för, så var det värme, sensualitet och närhet. Man behöver bara skrapa lite på ytan för att inse det. Hon åt, drack, dansade och red. Och ja, hon var vansinnigt kär i sin Albert. Varför står det inte någonting om det i presentationerna av henne som jag hittar på nätet och i uppslagsverk? Ministrar radas upp och titlar och residens. Men ingenting som spelar någon roll om man frågar mig. Ingenting om att Victoria inte hette Victoria, hennes namn var egentligen Alexandrina. Ingenting om att hennes första språk var tyska och att hon fick jobba hårt för att dölja sin tyska accent. Ingenting om passionen för teater och dans. Inte ett ord om hur kronan gav henne huvudvärk. För att inte nämna förlossningsskräcken. Jag får jobba hårt för att få loss något av intresse. Jag gör mina bästa fynd i fotnoter, bildtexter och bisatser. Det blir materialet till min roman.

Arbetet med romanen känns så meningsfullt att jag snart inser att jag vill skriva en till och en till. Tre romaner i tre städer om tre kvinnor i tre olika tider. Ledorden är kungligheter, kläder & kosmetika. Det är dags att lyfta in dessa kvinnliga intressen i det litterära finrummet.

I ljuset av detta känns det ironiskt att romanserien fick sin början av att jag passivt åhörde en mans utläggningar om fotboll. Säg fotboll, jakt & cigarrer. Och låt kungligheter, kläder & kosmetika väga lika tungt.

J.A. Juvani, *Squaky Toyz* (stillbild), video, 2017

Rita Paqvalén: Mellangenerationen

I slutet av nittiotalet blev jag ombedd att delta i en diskussion om feminismens olika faser i radioprogrammet *Slaget efter tolv*. Jag skulle föreläsa en slags mellangeneration. I diskussionen deltog även en representant för sjuttioårsfeminismen och en ung anarkofeminist. Jag funderade då mycket över vad redaktören avsåg med att identifiera mig som ett slags mitt-emellan-generation. Jag var trots allt enbart 26 år gammal.

Feminismen i nittiotalets Helsingfors framstår ur mitt perspektiv som mycket akademisk och teoretisk. Nyckelorden var poststrukturalism, fransk feminism, Judith Butler, psykoanalys och dekonstruktion. Det handlade om ett ständigt sökande, om subjekt i förvandling och om kön som konstruktion. Vi läste och debatterade mycket, och vi överförde våra tankar i tryckt form. För min generation fanns de få feministiska sammanhang och rum utanför texten, den kvinnovetenskapliga institutionen och vår vänskapskrets. Dessa rum kom först senare.

Begreppet mellangeneration, som redaktören antagligen i all hast hittade på för att hen ville ha en etikett för mig och min feminism, är egentligen ganska beskrivande för min generation. Vår feminism var en akademisk och teoretisk andningspaus under vilken sätt att se och göra feminism på formades. Vi var också den första generationen som kunde välja kvinnovetenskap som ett biämne.

År 1998 var jag med och grundade Kristiina-institutets* ämnesförening *Asenne F** i Helsingfors. Många av dem som var med då, grundade även en undergrupp inom Kvinnounionen och kom inom några år att ta över ledningen av föreningen. Självt följde jag med processen från sidan.

Den nya generationens intåg innebar ett efterlängtat generationsskifte inom föreningen och förnyelse av dess politik – en förnyelse som bl.a. 15 år senare gav upphov till *Feministpartiet*. Ett annat konkret resultat av detta generationsskifte var även grundandet av tidskriften *Tulva*, som under åren har varit ett viktigt språkrör för speciellt yngre feminister. Också på finlandssvenskt håll skedde det ett viktigt generationsskifte under 00-talets första hälft, då *Astra Nova* (i dag *Astra*) fick en rad unga, aktivistiska chefredaktörer med en helt ny målgrupp i åtanke, och då en grupp feminister med bakgrund på "Kvinnis" i Åbo Akademi flyttade till Helsingfors och började arrangera olika slags evenemang.

Millennieskiftet och dess första årtionde innebar att en hel del nya feministiska sammanhang och rum skapades, och en ny form av aktivism tog fart. Feministiska frågeställningar togs även upp på konst- och kulturfältet, i Svenskfinland kanske synligast genom genusdebatten på teaterfältet i mitten av 00-talet. Självt var jag med om att grunda både queerfestivalen *Tribadernas nätter och dagar* (2000-2009) och det finlandssvenska nätverket *Kulturfeministerna*, inom vilket bl.a. boken *Kvinnornas Helsingfors* (2010) kom till.

Feminism för mig handlar om ett sökande och ett kritiskt ifrågasättande av samhället, normer och den egna positionen. Feminism handlar om ett seende och om ett görande. Det handlar om att omsätta teorin i arbetet och den vardagliga praktiken – inom alla livsområden.

Jag kan inte minnas när jag blev feminist, det känns som om jag alltid varit det, men däremot vet jag att min feminism har utvecklats och förändrats under åren. När jag var yngre handlade min feminism om ett (ganska heteronormativt) jämställdhetstänk. I dag går min feminism hand i hand med en intersektionell syn på makt och normer – ett tänkande och handlande vars teoretiska fundament redan murades under mitt 90-tal.

Vi kan inte tala om jämställdhet utan att ta in även andra perspektiv såsom klass, etnicitet, funktionsvariationer, sexualitet och köns mångfald. Det handlar om solidaritet över olika gränser och om att kontextualisera den egna blicken och förståelsen. Det handlar också om ödmjukhet inför erfarenheter du inte kan dela, om att lyssna och eventuellt stiga åt sidan så att andra erfarenheter kan få plats.

*I dag läroämnet för genusforskning och ämnesföreningen *Vastakarva*

Birgitta Ara, Fingerspel, hamrad koppar, ca 1975

Antti Nylén: Min feminism

Jag är feminist. Jag tvekar länge innan jag säger det. För tio år sedan tyckte jag en man måste ha någon form av specialcertifikat för att få vara feminist. Som man, kan jag inte så där bara ansluta mig till en tradition uppbyggd av kvinnor; just på det här viset vill jag minnas att jag uttryckte mig i en intervju år 2008.

Jag trodde att jag skulle se ut som en hycklare och inkräktare, om jag påstod mig vara feminist. Att tillägna sig en identitet kändes särskilt svårt. Hur ska jag kunna veta vad jag är?

Men sedan förändrades samhället på något sätt, och följaktligen kunde jag bevitna en förändring också i mig själv.

Ingen har på årtal använt det där konstiga ordet "pro-feminist". Det var ett ord som en del snälla män, liknande mig själv, valde för att anmäla ett stadigvarande hang-around-medlemskap i den fruktade och ärevördiga feministklubben. Anna Kontulas pamflett *Tästä äiti varoitti* ("Det här varnade mamma för", övers. anm.) utgavs år 2009. I den säger författaren upp kontraktet med de stora årskullarnas "lätsasradikala sty-roxfeminism", som "kastrerat en tidigare så okonventionell ideologi, och förvandlat den till ett tekniskt ärende för myndigheter". Pamfletten var i första hand skriven för de gamla feministernas döttrar, men också mina ögon öppnades. Om en feminist kan använda grällt läppstift och skaffa silikonbröst – alltså göra vad hon vill – så kan väl också jag vara man och ändå feminist?

Kring mitten av 2010-talet dök slagordet "intersektionell feminism" upp. Sin vana trogen var den finländska diskussionen lyhörd gentemot amerikanska auktoriteter. Man tog tacksamt emot ordet som sådant, och använde det som en universell förklaring på allting. Poängen var ändå klar och angelägen. Kvinnor i västvärlden, som kunde räkna sig till vita medelklassfeminister, insåg att de i många avseenden var på "den onda sidan". Då förvandlades feminismen till ett slags ideologiskt paraply, som man kunde samlas under för att på olika sätt "bli medveten": idag måste var och en ständigt vara medveten om sina fördelaktiga positioner i maktsstrukturerna. Att vara kvinna, är ur den nya feminismens synvinkel bara en av de egenskaper som kan göra människan sårbar i samhället. Pengar, skönhet, vithet, heterosexualitet och hälsa kompenserar till exempel i högsta grad den "belastning" som kvinnligt kön kan innebära.

Så här ser den dominerande uppfattningen om feminismen ut idag, och min egen feminism har anslutit sig – inte så originellt. I år röstade jag liksom många andra på feministiska partiet i kommunalvalet. Jag står främmande inför "ensakspartier", men feministiska partiet hör inte till dem. Som inbiten vegan "borde" jag väl rösta på Djurrättspartiet, men jag tror faktiskt att feministiska partiet för djurens talan mer effektivt. Orsaken är ett veganism kan härledas från feminism, medan man från veganism inte kan härleda så mycket; som ideologi är den alltför precis, snarare ett verktyg än en teori.

Identitetsuttryck som avspeglar filosofiska eller politiska ståndpunkter menar någonting annat än vad de säger. Om jag säger att "jag är feminist", så betyder det inte att jag är jämställdhet från topp till tå. Det betyder att jag gillar. Alla feminister är feminister endast med vissa förbehåll. I själva verket är alla feminister pro-feminister. De tycker att feminismen innehåller mycket gott, försöker leva som de lär och så vidare.

Feminismen är mitt tänkandes egenskap.

Ändå är jag skeptisk till de allvarsamma kraven på "medvetenhet". Jag kan ingenting åt mitt fromma sinne. Är det ens meningen att medvetenheten ska leda till handlingar, till bot och bättring? Är dåligt samvete bara en pervers plikt? Och tänk om jag trots alla goda föresatser ändå är, så att säga, helt skit? Det är sällan dessa frågor ställs. Kanske är de också lite dumma.

Kanske yppar man aldrig en enda tanke för allmänheten, och ändå har ens sätt att tänka en betydelse.

Samhälleligt tänkande är som en bön. Också när det är tyst och osynligt, berör det alltid världen. Tänkandet får också ett "svar", för samhället är inte bara en maskin eller kropp. Samhället har också ett sinne, vars tankar vi alla svarar för.

Detta sinne är ingens eget. Därför har samhället inget kön.

Harri Kalha: Min feminism...

... är gammal skåpmat, så nittiotals.

På nittiotalet brann jag för feminismen. Då forskade jag i all världens könsfrågor, först på grund av min doktorsavhandling, och senare på yttersta allvar. Jag var konstigt nyfiken på det fagrare könet. På Finlands Akademi analyserade jag pinuppbilder, Marilyn, skönhetsstävlingar, porr, koketterande statyer och förgångna tiders kändisar. Jag blev docent i kvinnoforskning.

Med sådana meriter kunde man nästan ansöka om dispens från feminismen – på samma vis som kvinnor i slutet av 1800-talet ansökte om befrielse från sitt kön för att komma in på universitetet. Enda vägen till universitetet gick via senaten. Jag förstår att man rynkar på näsan åt mäns feminism. Det handlar om vems röst som blir hörd, och i vems namn får man tala. Mansfeminism luktar hobby. Eller så är den högstämmd solidaritet, ett skenheligt försök att ta på sig en annans kläder.

Cris af Enehielm, *De vilda modellerna*, performance, 2017

När allt kommer omkring, handlar det om erfarenheter. Jag kan inte veta hur det känns att bli kallad flicka (även om jag alltid kallats pojke, och ännu kallas så av närsynta personer); att känna blickarna i ryggen när jag inte vill ha dem där. Hur det känns att blöda, och hur ont det tar när blodet slutar rinna. (Som feminist vet jag att mensprat kan vara misogynt, och lämnar därför saken därhän.) Allra minst kan jag veta hur det känns att få mindre betalt, för det är så länge sedan jag fick en riktig lön.

Lyckligtvis kan jag föreställa mig. Och kanske är det just förmågan att leva sig in i en annans situation som är viktigast. Ingen föds som feminist; den positionen växer man in i, och för det krävs känslighet snarare än biologiska förutsättningar.

Länge leve genuskänsligheten!

Men allt det här är väl redan vardagsmat, någonting man lär ut i grundskolan? Det sägs att feminismen borde fatta eld igen. Själv lindar jag in min penna i det personliga och tänder på, och det blir en mysig liten brasa. Kanske är jag inte rätt person att uttala mig om saken i fråga? Viktigare skulle det vara att få riktiga karlar att ryta till om jämställdhet. Jag tänker på sådana som slår näven i bordet istället för att leva ut sin natur med glimten i ögat, liksom jag.

Ojämställdhet suger. Själv kan jag fritt njuta av många saker som för en kvinna skulle vara ödesdigra. Sexuellt kan jag vara aktiv eller passiv, hänge mig åt våldtäktsfantasier – som objekt, subjekt eller båda samtidigt – utan att bli rädd eller få samvets kval. Det här om någonting är väl ojämlikhet? Att vara medveten om sina privilegier hör till feminismens grundstenar.

Medvetenhet är inte oföränderlig. När jag var yngre ansåg jag till exempel att skönhetsstävlingarna var en slags karnevalism som man inte borde se ner på. Nuförtiden irriterar det mig att tävlingarna är så dålig underhållning. Nya grenar som *Miss Fitness* gör mig mest tveksam. Här blandas koderna effektivt – muskler + stilettklackar = ? – men samtidigt skapas en turbomatad bild av det vackra könet. I en idealisk värld skulle också andra än dragqueens kunna vara i hetaste laget. Men vi lever ju inte i en idealisk värld. Fitness-feminismen klamrar sig fast i könssystemet: klackarna och läppstiftet är en skavande påminnelse om begärets benägenhet för objektivering. Bikini Fitness gör den saken pinsamt klar.

Kanske grenen uppvisar symptom på separationsångest? När vi (med överdrifter) tar farväl av sexismens symboler, avstår vi också ifrån många av vardagens små njutningar. Ska vi i symmetriens namn döma ut mannens biccar och pecks, om vi offrar klackskorna? Min feminism skulle sakna dem, och därför är jag lite ställd. Nuförtiden är vi asymmetriska då vi hjälper naturen på traven: det är främst på gymmet som männen piffar upp sig i sitt anletes svett; kvinnlighet är en pärs också utanför gymmet. I det avseendet var 1700-talet mer jämställt. Bägge könen pudrade och spacklade, åtminstone vid hoven. Men betydelseerna är ambivalenta och undflyende. Det vittnar minikjolen om. Den här tyglappen började med att vara ett radikalt alternativ till traditionell kvinnlighet. När dagens poppare twerkar med någon enstaka tråd på kroppen känns det mest som om de, i frigörelsens namn, fastnat i sexismens garn. Paradoxen är träffande.

Tills vidare styrs världen av heterosex, som bygger på logiken "motsatser attraherar". Försök nu få en sprängkåt riktig karl att analysera sexismen kritiskt. Som en visuell, det vill säga ständigt bildbrunstig människa har också jag lite svårt att föreställa mig en binäritet som fungerar utan koder. Luktsinnet och feromonerna är bra grejer, men de kan knappast ersätta den lust som väcks av synsinnet. Själv föredrar jag också att bli mätt med blicken framom näsan, åtminstone till en början. Sexismens symboler är till största del visuella.

Naturen har ordnat parningsleken i perioder. Av ren dumhet kan människan inte skilja denna lek från en fungerande vardag. I framtiden torde det bli möjligt att isolera dem; det har ju homosexuella redan lyckats med. I homo- och lesbosammanhang är begäret lösgjort från världen, och därför fungerar sexismen. Heterosexuell lust är besvärligare: den andra brukar orsaka upphetsning för att hans eller hennes utseende, och inte bara doft är annorlunda.

Förstås är det banalt att tala om lustar när det egentligen är frågan om strukturer och attityder. Men att tala om strukturer kan också vara en undanmanöver. Det är lättare att ta tag i en struktur än i en styv kuk.

Är det möjligt att vara feminist och samtidigt njuta av könssystemet? Eller, hur skulle det vara att kalla sig genuskänslig sexist?

Fredrika Åkerö: Min feminism

”Varför blir jag så arg? Kanske han inte menar någonting med det. Kanske jag bara inbillar mig eller är överkänslig, som dom säger. Men varför blir jag så arg?”

Att skriva om min feminism var svårare än jag trodde. En livsåskådning jag haft länge, pratat om länge, studerat och funderat på länge. Redan i grundskolan var jag den som tog plats i klassen, och märkte hur läraren reagerade på min person. En del reagerade positivt och bejakade mina starka åsikter, andra upplevde mitt agerande som negativt. Första gången jag riktigt förstod vad det handlade om var när ett gäng elever kastade suddgummi på varandra i klassen. Jag var en av dem, för mig helt självklart, han kastade ju suddgummi på mig, så jag kastade tillbaka. Lärarens reaktion var inte att ta fel på. Jag fick höra att det inte var vad läraren hade förväntat sig av mig. Men tydligen nog någonting som var förväntat av pojkarna och då mera okej. Även om vi gjorde exakt samma sak.

Jag har på något sätt alltid känt det. Men först då förstod jag. Jag känner varje gång i ryggraden när jag blir felbehandlad. För att jag är född till kvinna. För att jag inte blir bemött i första hand som en mänska. Jag kunde räkna upp många exempel på hur män och kvinnor bemöts och blir behandlade på olika sätt på basen av sitt kön. Det finns en förväntan på könet, hur man ska bete sig om man är en man eller en kvinna, som de flesta inte ens tänker på. Och ibland är det lättare så. Det betyder en viss sorts trygghet. Ibland säger jag generaliserande saker, som att ”jag är inte en man, jag kan göra flera saker på en gång”... Och om varje ord ska vägas, så vågar du till sist inte öppna munnen. Med det sagt vet jag också att ord har betydelse. När jag jobbar med unga människor försöker jag tänka efter hur jag pratar om pojkar och flickor. Att jag inte tar för givet att alla flickor vill ha pojkvän, eller tvärtom. Eller att jag uppmuntrar de val en person gör, oberoende det könet.

Feminism väcker känslor. Ibland förvirring. Begreppsförvirringen, vad olika saker ska heta eller kallas, kan många gånger kännas onödiga. Även om jag inser att vi behöver definiera vad vi menar för att kunna diskutera feminism och jämställdhet. Men, vem har definitionsrätt på feminism? Vad är jämställdhet?

Jag vill se feminism som något positivt, som ett samhällstillstånd där individen mår bra och får vara sig själv. Där samhället möjliggör olika lösningar för olika människor, människor som alla är lika värda. Det är inte lätt, men jag vill se det som en gemensam vision. Som en pågående diskussion. Som något värt att sträva till.

Jag är glad att jag föddes som kvinna i det här samhället (vill inte skriva tacksam även om det var första jag kom att tänka på...). Här i Finland var jag får vara självständig, kan bli chef, och har möjligheter att leva mitt liv ganska långt på egna villkor oberoende mitt kön.

Och nej, jag vill inte att alla ska vara lika och könsneutrala. Tvärtom, jag vill att individen ska bli bemött så som hen är eller vill vara. Och känna att hen kan vara sig själv, oberoende förväntningarna på sitt kön.

Jämställdhet för mig betyder att könet inte inverkar på dina möjligheter, oberoende vad det är frågan om (studier, familj, karriär, hobby...). Jag har många gånger tänkt hur skönt det skulle vara att inte bry sig, acceptera samhällsnormerna och bara ”go with the flow”. Men har du en gång öppnat ögonen så går de inte att stänga längre. Och jag ser ojämställdheten. Jag känner i ryggraden när jag blir felbehandlad för att jag är kvinna. Jag känner också när jag blir bemött som mänska och respekterad. Och jag vet hur bra det känns.

Min feminism har alltid gett mig kraft att säga ifrån, ta plats och försöka förändra. Även då jag tvivlat på mig själv. Min feminism har gett mig kraft att vara ordförande, chef, ledare. Det är jag tacksam för.

Birgitta Ara, Newly Married, marmor, 1981

Chris af Enehielm, I väntan på pensionsdagarna, 2017, foto: Sakari Viika

Jussi Koitela: Feminismen som inte representerar (mig)

Feminismen erbjuder möjligheter till kritik. För mig är dessa möjligheter viktiga, på samma sätt som kritiken mot ojämlig fördelning av inkomster i samhället eller kritiken mot kolonialistiska handlingssätt och strukturer är viktiga. På både lokal och global nivå, kan inget av dessa kritiska förhållningssätt skilt för sig möta de utmaningar som förtryckande strukturer orsakar – problemen finns inte som enskilda, och därför kan man inte använda avgränsade kritiska verktyg, eller sätta sin tillit till så kallade ensaksrörelser inom politiken.

”Inom traditionell partipolitik har klass varit ett centralt analytiskt verktyg, som erbjudit möjligheter att förstå samhällsliga strukturer. Som begrepp är klass ändå alltför begränsat. Kapitalismen och dess klasstrukturer kan inte förklara den diskriminering, sexism och rasism som vi vet att också finns i socialistiska samhällen.”

Feministiska partiet grundades år 2016. Ovanstående text är lånad från partiprogrammet. Jag förstår att ett nytt parti vill skilja sig från så kallad traditionell partipolitik, men ändå känns det sensationellt att på 2010-talet beskriva klass som ett alltför begränsat begrepp. Då kunde man väl på samma gång nämna alla andra sociologiska ”kategorier”, som kön och förmodad etnicitet eller nationalitet, och rata även dem som analytiska verktyg för den samtida politiska kampen? Ändå används dessa verktyg av både nya och traditionella partipolitiska aktörer.

Å andra sidan frågar jag mig om den feministiska kritiken, med tillhörande organiserad politisk rörelse, verkligen har för avsikt att i större omfattning ”lösa” problem? Eller är målet att kämpa för ett samhällsligt tillstånd som de människor partiet representerar upplever som betydelsefullt – ett tillstånd som uttryckligen kan analyseras med hjälp av dessa ”begränsade” begrepp?

Inom den vetenskap och demokrati som representerar västvärlden kan man urskilja liknande tankegångar angående verklighetens och världens strukturer, samt hur dessa är förenade med produktion och förespråkande av information. Verkligheten delas in i olika kunskapsområden och representationer av information, som kan undersökas med hjälp av specialiserade vetenskapliga verktyg. Den information som härigenom föds, används i sin tur inom de politiska processerna. De personer som arbetar med detta, företräder å sin sida olika människogrupperns intressen.

Då specialkunskap används inom den politiska kampen, påstår man ofta att ett specifikt perspektiv, alstring av kunskap och samhällskamp är de bästa metoderna för att motarbeta förtrycket av ”alla” människor. Tankar om intersektionalitet och de krav som härigenom föds, förklarar och påminner om att bland annat kön, sexuella läggningar, identiteter, klass, hudfärg, förmodad etnicitet och icke-mänskliga faktorer sammanflätas i förtryckets och maktens processer. För att återigen citera Feministiska partiets partiprogram: ”De flesta av oss är privilegierade på vissa områden, och ändå underordnade på andra.”

Av allt det här uppstår en process. Samhället består av fragmentariska identiteter och individer som är underkastade ett komplicerat nätverk av förtryck. De västerländska institutionernas uppgift är att representera dessa människor och att stå för det som är viktigt för dem – ett gott liv och möjligheten att alstra kunskap. Den här strukturen fungerar, så länge vi ständigt ”inbegriper” och ”synliggör” nya identiteter och kunskaper. Institutionerna fylls av olika representationer, vilket också konstinstitutionerna är ett utmärkt exempel på. Ofta visas konst av icke-västerländska konstnärer, konst som hanterar sexuella minoriteter och till exempel post-humanistisk konst. Ändå förändras inte de egna maktstrukturerna.

Feminismens kritiska tänkande har för mig varit dess viktigaste inslag. Då syftar jag på avsikten att undergräva hela den epistemiska strukturen där makt, kunskap, representationer och identiteter sammanflätas. En sådan feminism kan omöjligtvis vara avskild från dekolonial och klassrelaterad samhällskamp. Än mindre kan den undgå att utmana det mänskliga ”medvetna” jaget som är så centralt i västvärldens tänkande, eller den uppdelning i subjekt och objekt som tanken grundar sig på.

Istället för interaktivitet, väljer fysikern, vetenskapsfilosofen och feministen Karen Barad att skriva om intra-aktion. Med det begreppet vill hon beskriva ett ständigt ontologiskt-epistemologiskt-etiskt tillblivande. Subjekt och objekt som befinner sig i intra-aktion, interagerar inte med varandra. Istället är de i ett fortgående tillstånd av materiellt-diskursivt tillblivande, där skillnader och samband ständigt återkommer. Innan kunskapens och maktbrukets händelser, finns det ingenting som subjekt och objekt. Min feminism med åtföljande politik kan skapa en materiell-diskursiv värld, där alla sociologiska kategorier och de strukturer som är förknippade med makt och kunskapsalstring befinner sig i ett ständigt tillblivande. Då är de också mottagliga för obefintlighet, förändring, utplåning och att på nytt bli politiserade.

Reija Meriläinen, Froggit, ballistisk gel, bäckenben av plast, text, 2016

Anonym: Jämlikhet och feminism

Jag är feminist och tror på jämlikhet och jag vill att världen ska bli en plats där man har samma rättigheter oavsett kön, hudfärg, sexualitet, nationalitet och ursprung. Jag vill att alla ska få vara sig själva utan att bli kränkta, hotade och till och med rädda för sitt liv för att de är sig själva. Feminist är en människa som stöder jämlikhet, så enkelt är det. Jag tror att s.k. anti-feminister inte vet vad syftet med feminismen är. Feminister hatar inte män och vill inte ge dem sämre rättigheter. En feminist är inte en satkärning som är arg på allt och allas åsikter. Jag försöker respektera allas åsikter, men jag kan inte göra det om de åsikterna diskriminerar min eller mina vänners existens. Om du stöder jämlikhet så är du en feminist, så är det bara.

Jag såg en gång ett citat just efter att en mörkhyad man hade blivit skjuten av en polis, utan någon speciell orsak, någonstans i USA. På sociala medier "trendade" #blacklivesmatter men trenden gick snabbt över till #alllivesmatter. "My house is on fire, but all houses matter right? Yes, but my house is the one on fire" löd citatet. Det gav mig en rejäl tankeställare. Först fattade jag ingenting, men efter ett tag förstod jag att det var en metafor för samhället idag. Citatet betyder i grund och botten att alla liv har betydelse, men att det är de mörkhyades, kvinnors, transpersoners, ja, i princip alla som inte är vita, heterosexuella män, som är de som behöver mer rättigheter. De är utsatta för orättvisor i vardagen. Därför behöver vi feminismen, för att skydda dem som inte blir rättvist behandlade.

Vi har i alla generationer uppfostrat pojkar och flickor på olika sätt. Vi uppfostrar pojkar att inte visa sina känslor, gråta eller på något sätt visa sig vara vad samhället idag kallar "svaga". Flickor får självklart gråta och de får alltid tröst. För pojkar är det fullkomligt acceptabelt och ofta förväntat att de ska vara busiga i skolan, vara hårda och tuffa, och vara elaka mot flickor. För när pojkar är elaka mot flickor, ja då sägs det att det är kärlek i luften, men så fort en flicka säger något lika fult till pojken är flickan direkt en dålig och ouppfostrad person. Pojkar får ofta vara hur respektlösa som helst i sitt beteende medan flickor måste vara snälla, artiga och lugna.

En normal grej som de flesta inte ens reagerar på är att vi omedvetet uppfostrar våra barn med det tankesättet att det är en dålig sak att vara flicka. Om en pojke sitter i de så kallade "flickbordet" blir han genast retad, just för att han sitter med flickor. Om en pojke är feg, blir han kallad för flicka eller "pussy". Vi lär våra döttrar att inte klä sig på ett visst sätt, istället för att lära våra söner att inte våldta. Kläder är aldrig en orsak för våldtäkt. Aldrig.

Ett annat tydligt exempel på skillnaden mellan könen är en så vanlig sak som kroppsbe håring. Enligt samhället får män ha synligt hår på kroppen, medan kvinnor måste raka bort det, för annars betraktas kvinnorna som ofräscha. Kvinnor ska också se ut på ett visst sätt. Kvinnor får inte ha något synligt kroppshår någon annanstans än på huvudet, de ska långa, smala ben, breda höfter, stor rumpa, platt mage, slät hy... Det finns hur många krav som helst på hur kvinnor ska se ut. Det är det som är skillnaden, det finns kroppsideal för män, men för kvinnor finns det kroppskrav. Jag, som feminist, tycker att det är okej att raka benen, men det är också okej att inte göra det. Det är ens egen kropp och man får själv bestämma vad man vill göra med den. Om du inte vill gå med smink, eller vill göra det ska du få göra det oavsett om du är kvinna eller man.

Flickor och pojkar måste börja uppfostras likadant och det ansvaret ligger på oss, vi som ska få barn i framtiden. Det är vi och våra framtida barn och barnbarn som ska förändra världen, men det går inte om vi inte uppfostrar barnen jämlikt och lär dem att behandla alla likadant oavsett kön, hudfärg, sexualitet, nationalitet och ursprung. Män kommer alltid att vara trångsynta och tro att sin egen åsikt alltid är den rätta. Därför måste vi som lever här och nu, bygga upp ett samhälle där alla är accepterade för vem de är. De är vi som måste göra något åt all diskriminering och alla trakasserier som förekommer idag. Vi ska förändra världen och göra den till en trygg och jämlik plats, men för att kunna göra det måste alla vara feminister.

Skribenten, som vill vara anonym, går i Ekenäs högstadieskola.

Lena Séraphin: Om feminism som handling

Feminism är varken ett särmärke eller en åsikt eller ett attribut.

Feminism är handling.

Jag drar mig från att beskriva feminism som just min och funderar kring sammankopplingen mellan feminism och possessiva pronomina, som anger ägarförhållanden. Jag menar att det inte finns "min feminism" och detta medför förmodligen att det inte heller finns gemensam feminism för mig. Jag tänker på hur det är att avstå från "vår feminism" och om det innebär att ta avstånd från systerskap och gemenskap. Det svider att skriva ut en sådan distans.

Men jag behöver pröva på det. Jag gör det för att öppna upp och se en fantastisk skala av skillnader som pulserar, förändras, förändrar och förflyttar sig. Att vända mig från det kollektiva tänket betyder inte att jag väljer bort eller byter ut systerskap utan att jag inte helt och hållet tillhör en gemenskap utan flera.

Som feminist frågar jag vad alternativet till patriarkala strukturer är. I mitt frågande lägger jag tyngdpunkten på det alternativa eftersom jag finner att alternativ är ett besvärligt verktyg. Det förestår mig nämligen att alternativ aldrig är eller blir riktigt verkliga. På ett orimligt rimligt sätt önskar jag finna alternativ till alternativet. Någoting handfast, begripligt och kroppsligt.

Min svårighet med kritik som vänder sig emot något för att kunna förespråka någonting annat är att det som kritiseras fortfarande står kvar och skuggar. Det kritiserade får uppmärksamhet och växer till sig, suger upp kritiken och förvandlar den till näringsrik saft som gödslar fullkomlighet.

Jag tror att det finns en möjlighet att det som kritiseras blir starkare av kritiken. Det är oerhört viktigt hur man artikulerar och riktar kritik. Och oändligt betydelsefullt att gå bortom formuleringar.

Var befinner jag mig då?

I Giving an Account of Oneself ("Att redogöra för sig själv") diskuterar genusforskaren och filosofen Judith Butler ifall ett subjekt som inte har full kännedom om sig självt kan vara ansvarstagande.¹ Butler frågar: "Det finns sådant i mig och av mig som jag inte kan redogöra för. Men betyder detta att jag inte skulle vara, med hänsyn till moral, ansvarig för den jag är och för det jag gör?"² Tillblivelsekontexten för kunskap är alltså, åtminstone till en viss grad, dold för det kunskapsskapande subjektet. Butler skriver om konsekvenserna av denna form av kunskap och beskriver hur den kan föranleda generositet och anspråkslöshet.³

Butlers häpnadsväckande fråga överraskar mig. Hon framför kunskap som emanerar från ett subjekt som inte är fullständigt förtroget med sig självt. Hur är det möjligt att vara någon utan att fullständigt veta vem eller vad man är? Och hur kan man påstå och hävda något ur denna stundvis opaka position?

Jag uppfattar att Judith Butler skriver om kunskapsskapande och subjektivitet och hur dessa är intimt förknippade. Kanske svaret till den ovanstående paradoxala frågan om alternativ till alternativet finns tillhanda i hur vi uppfattar att subjektivitet och kunskapsskapande samarbetar. Det är här som feminismen som handling träder in och verkar. Varför inte skapa generositet utöver kalla fakta?

Lena Séraphin, *Ur & Guld* (stillbild), video, 2006, foto: Pasi Autio (Marika Parkkomäki som "Alisa")

¹ Judith Butler, "Giving an Account of Oneself," *Diacritics*, nr 4, vol. 31 (2001): 22-40. Översättning Lena Séraphin.

² Butler, "Giving an Account," 27. "There is that in me and of me for which I can give no account. But does this mean that I am not, in the moral sense, accountable for who I am and for what I do?" Översättning Lena Séraphin.

³ Butler, "Giving an Account," 28. "To know the limits of acknowledgment is a self-limiting act and, as a result, to experience the limits of knowing itself. This can, by the way, constitute a disposition of humility, and of generosity, since I will need to be forgiven for what I cannot fully know, what I could not have fully known, and I will be under a similar obligation to offer forgiveness to others who are also constituted in partial opacity to themselves."

KONSTNÄRER

BIRGITTA ARAS (1934) skulpturer för fram kroppslighetens betydelse. Konstnären förvandlar människokroppen till olika abstrakta former, utan att någonsin förlora den väsentliga kroppsliga förbindelsen. Verken kan beskrivas som glädjerika och uppsluppna.

I REIJA MERILÄINENS (1987) konstverk möter det mänskliga det digitala. Konstnären hänger sig ofta åt den slags maktanalyser som är bekanta från feminismen. Förutom en interaktiv video-installation visar hon också upp skulpturer, där färdiga produkter möter det handgjorda.

På 1980-talet var CRIS AF ENEHIJELM (1954) med i de betydelsefulla performansgrupperna *Homo \$* och *Jack Helen Brut*. Medlemmarna visade ett stort intresse för identitetspolitik. af Enehjelms målningar kännetecknas av en stark expressivitet. Liksom feminismen ifrågasätter hon smak- och bedömningskategorier, då hon allt som oftast blandar sublima och kroppsliga motiv.

J. A. JUVANIS (1988) verk ifrågasätter ofta normativa uppfattningar om identitet och sexualitet, och anknyter således till queerkonstens tradition. Juvani kommenterar den feministiska konstens idéer, och drar sig inte för att parodiera.

LENA SÉRAPHIN (1962) hanterar ofta frågor om verklighet. I videon *Ur & guld* blir betraktaren gång efter annan tvungen att fundera på vad som är och vad som inte är verkligt. Konstnären intresserar sig för narrativ, som också är ett av ämnena i den konstnärliga doktorsavhandling hon presenterade den här våren. Feminismens sätt att göra saker annorlunda och granska förhållandet mellan verklighet och representation, kan erbjuda betraktaren nya möjligheter att tolka Séraphins verk.

TEXTER

FD JUHA-HEIKKI TIHINEN är curator på Stiftelsen Pro Artibus

PANDA ERIKSSON är en 26-årig icke-binär Åbobo och LGBTIQ+ -aktivist. Hen är Traseks ordförande, en genusvetare och transforskare, och partiaktiv inom Feministiska partiet.

Pandas feministiska idol är Tove Jansson och hen älskar glitter, katter och Assam-té.

SEPIDEH RAHAA (Iran, 1981) är en multidisciplinär konstnär som bor och är verksam i Helsingfors. Hon undersöker livet och dess förändring i tiden, med fokus på individuell reflektion över kulturella och sociopolitiska frågor. Hennes verk kombinerar ofta minnen, känslan av tillhörighet och personliga narrativ från vardagslivet. Tematiken kretsar först och främst kring kroppen och dess performativitet i tid och rum. www.sepidehrahaa.com

MATHIAS ROSENLUND (f. 1981) är tvåbarnspappa, författare och frilansskribent. Han har studerat litteratur och historia vid Helsingfors universitet. Rosenlund har skrivit böckerna *Kopparbergsvägen 20*, *Svallgränden 5*, samt pjäsen *Kopparbergsvägen 2.0*.

PEPPE ÖHMAN är journalist, författare och bloggare. Hon gör också podcasterna Magnus och Peppes podcast och Mellan raderna med Jihde och Öhman. För tillfället är hon bosatt i Los Angeles där hon skriver, läser och pratar om bland annat feminism.

MARGERITA ZILLIACUS är född och uppvuxen i Helsingfors, men flyttade som 29 åring till Västra Nyland där hon fortfarande bor. Hon har sina sommarrötter i Nagu och sitt hjärta, sedan nästan 20 år, i Väst Afrika.

Margerita har bl.a. arbetat som bibliotekarie, t.f. verksamhetsledare för Hangö sommaruni, redaktör på Hangö Tidningen, invandrarlärare, verksamhetsledare för Emmaus Westervik och är idag pensionär. Under 2000-talet gjorde hon otaliga resor till Väst Afrika där hon bl.a. arbetade inom medborgarorganisationer i Senegal, Guinea, Sierra Leone och Togo. Därifrån har hon skrivit artiklar och tre reportageböcker bl.a. en om senegalesiska kvinnor; *Diina baax. Det blir nog bra. Senegalesiska kvinnors nya vardag 2003*, medförfattare Anne Rosenlew. (Diina baax, Kyllä se siitä. Senegalin naisten uusi arki. 2003).

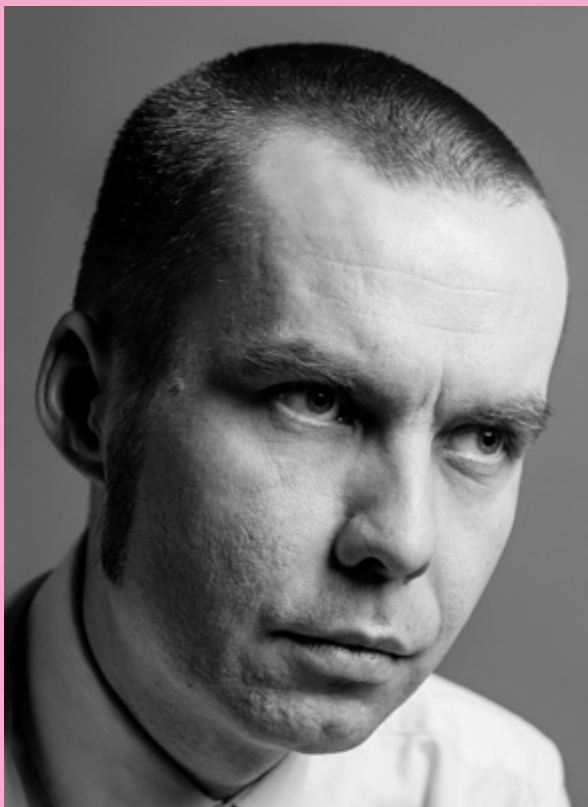

SANNA TAHVANAINEN har studerat litteratur vid Åbo Akademi och dansk litteratur och kvinnoforskning vid Århus universitet.

Efter att ha bott drygt tio år på Åland flyttade hon till Helsingfors år 2013. Tahvanainen debuterade som nittonåring med diktsamlingen *Fostren*. Hon har förutom lyrik skrivit kolumner, romaner, skådespel, Hörspel och barnböcker. I hennes två senaste verk har Tahvanainen skrivit historier om äldre kvinnors öden – Englands drottning Victoria i boken *Bär den som en krona* (2013) och Coco Chanel i boken *Den lilla svarta* (2016).

FT RITA PAQVALÉN är verksamhetsledare för Kultur för alla och projektledare för Finland 100 – I regnbågens färger. Hon har tidigare varit verksam bl.a. som universitetslektor och forskare samt som festivalarrangör och aktivist inom nätverket Kulturfeministerna. Paqvalén är även fackboksförfattare och har gett ut böcker om bland annat nordisk litteratur, teater, kulturhistoria, feminism och queerkultur.

ANTTI NYLÉN är författare och översättare.

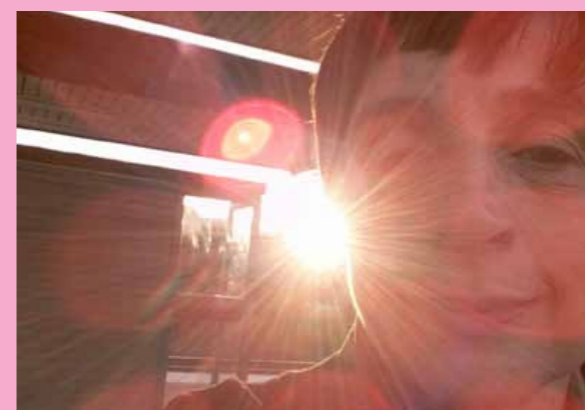
FD HARRI KALHA är faktalitterär författare och forskare i konst och visuell kultur.

FREDRIKA ÅKERÖ har aktivt jobbat med jämställdhetsfrågor sedan 2004. Hon är utbildad inom offentlig förvaltning vid Åbo Akademi. I dagsläget är hon 33 år och utvecklingschef för Raseborgs stad, med 13 års erfarenhet av politik på kommunal, nationell och internationell nivå.

JUSSI KOITELA är en curator som arbetar med tänkande inom konst och politik. Han försöker hitta holistiska tillstånd där verk, utrymmen, situationer, tal, kroppar, materialitet, ekonomi, stad, landsbygd och presentation kan vara sammanflätade med varandra. Han har länge varit intresserad av konstnärers förhållande till ekonomiska strukturer och diskurser. Utgående från Karen Barads posthumanistiska och queerfeministiska vetenskapsfilosofi har han på senaste tid ifrågasatt sitt eget arbete och förevisande som curator.

LENA SÉRAPHIN är bildkonstnär. Hon har avlagt magisterexamen vid Goldsmiths College i London år 1997 och doktorerade vid Aalto-universitetets högskola för konst, design och arkitektur år 2017. Séraphin är intresserad av sådan visualitet som gestaltar konstutställningen som en dramaturgisk händelse för betraktaren.